

**Ophavsret
og
Rettighedsforvaltning**

6

**Virksomhedsformer.
Moms og Skat**

Niels Erik Wille

Lektor (emeritus), cand.mag.
Inst. f. Kommunikation, Virksomhed
og Informationsteknologier
Roskilde Universitetscenter

© Niels Erik Wille, 2008

Oversigt

- Virksomhedsformer
- Eksempel på en vedtægt for en kulturel forening
- Momsregler, generelt
- Moms på kulturelle og kunstneriske aktiviteter
- Referencer

Virksomhedsformer

Virksomhedsformer

De former for virksomheder som typisk optræder i forbindelse med live performances og events er:

- Offentlige institutioner (f.eks. kulturhuse)
- Ideelle foreninger (f.eks. idrætsforeninger og musikforeninger)
- Erhvervsdrivende foreninger (f.eks. andelsforeninger)
- Ideelle fonde
- Erhvervsdrivende fonde
- Erhvervsvirksomheder

Erhvervsmæssig virksomhed

En organisation er **erhvervsmæssig** hvis den

- Har til formål at fremme deltageres økonomiske interesser ved at
- Overdrage varer eller immaterielle rettigheder, eller erlægge tjenesteydelser
 - For hvilke der normalt ydes et vederlag
- Eller forestår salg eller udlejning af fast ejendom
- Eller har bestemmende indflydelse på en erhvervsmæssig virksomhed og har betydelig andel i dens driftsresultat.

Offentlig institution

En institution som er etableret med offentlige midler (skattemidler) og som er

- Drevet i statsligt eller kommunalt regi med et bestemt formål
- Underkastet bestemmelser om anvendelse af midler til dette formål og inden for bevillingens rammer
- Omfattet af Forvaltningsloven og Lov om offentlighed i forvaltningen.

Offentlig virksomhed

En institution som er etableret med offentlige midler og som

- Har til formål at drive erhvervsmæssig virksomhed i form af salg af varer og tjenesteydelser
- Skal fungere på erhvervsmæssige vilkår, herunder give overskud.

Selvejende institution (f.eks. fond)

En institution uden ejere, typisk oprettet med et bestemt formål på basis af en formuegave eller lign.

- Institutionen er oprettet på basis af en vedtægt som fastsætter formål, ledelsesform (direktør/bestyrelse), tegningsret, brug af formue ved opløsning.
- Institutionen kan have en ansat daglig leder og andre ansatte.
- Institutionen skal ikke (men kan) give overskud. (Der er ingen personlige ejere som skal have del i overskuddet.)
- En selvejende institution kan have til formål at drive erhvervsmæssig virksomhed.

Erhvervsdrivende forening

En erhvervsdrivende forening fremmer sine formål ved erhvervsdrift og fremmer medlemmernes økonomiske interesser ved f.eks.

- Overskudsdeling
- Udlodning af formue ved opløsning
- Bonusordninger
- Rabatter
- og lign.

Ideel forening

En ideel forening har et socialt, humanitært, politisk eller kulturelt formål

- Formålet kan fremmes ved indtgægter i form af erhvervsdrift, kontingenter, sponsorater, tilskud og lign.
- Foreningen fremmer **ikke** medlemmernes økonomiske interesser
- Overskud anvendes til foreningens egne formål eller udbetales til tilsvarende formål. Foreningens formue overgår til tilsvarende formål ved opløsning
- Foreningen hæfter med sin formue for foreningens forpligtelser, ikke de enkelte medlemmer.

Ideel forening

En ideel forening er som udgangspunkt **skattefri**,
men

- Erhvervsmæssige indtægter beskattes
- Renteindtægter af formue regnes ikke for erhvervsmæssig indtægt
- Tilskud, sponsorater og lign. regnes heller ikke for erhvervsmæssig indtægt.
- Foreningen skal udarbejde regnskab, og skal kunne dokumentere at evt. overskud anvendes efter foreningens formål.

Hæftelsesformer

De forskellige virksomhedsformer er i høj grad karakteriseret ved hvordan deltagerne/ejerne hæfter for virksomhedens dispositioner.

- **Personlig hæftelse:** Den enkelte hæfter med hele sin formue.
- **Begrænset hæftelse:** Forpligtelsen for den enkelte andrager et nærmere afgrænset beløb.
- **Solidarisk hæftelse:** Kreditor kan gøre sit krav gældende overfor hver enkelt deltager
- **Pro-rate-hæftelse:** Den enkelte hæfter kun for en bestemt andel af kravene.

Hæftelsesformer

- **Principal hæftelse:** Kreditor kan rejse sine krav direkte overfor den enkelte.
- **Subsidiær hæftelse:** Krav til den enkelte kan først stilles når virksomhedens formue ikke kan dække.
- **Direkte hæftelse:** Der kan anlægges selvstændigt søgsmål mod den enkelte.
- **Indirekte hæftelse:** Der kan kun anlægges søgsmål mod selskabet eller konkursboet.

Tegningsret

At et medlem af bestyrelsen eller en ansat har **tegningsret** indebærer at vedkommende kan ”tegne” virksomheden, dvs. træffe beslutninger, herunder aftaler med tredjepart, som forpligter virksomheden

- Den pågældende hæfter normalt ikke personligt for dispositionerne, men det gør virksomheden. Det gælder dog ikke hvis der er handlet svigagtigt eller groft uforsvarligt
- Tegningsret kaldes også for **prokura** (jf. *prokurist*) eller **fuldmagt** (jf. *fuldmægtig*)

Enkeltmandsfirma

Et firma med kun **én ejer** (men evt. en eller flere ansatte)

- Ejeren hæfter personligt og ubegrænset. Der er intet hegn mellem firmaets økonomi og den private økonomi
- Der betales almindelig indkomstskat af overskuddet (firmaets indtægter minus firmaets udgifter). Underskud kan i et vist omfang fradrages.
- Firmaer med langvarigt underskud regnes typisk for **hobbyvirksomheder** og fratages skattemæssige privilegier, ret til fradrag af moms og lign.

Enkeltmandsfirma

- Der er ingen formelle krav til oprettelsen af et enkeltmandsfirma.
- Hvis firmaet driver momspligtig virksomhed eller skal betale lønsumsafgift skal det registreres hos SKAT og have et SE-nummer / CVR-nummer

Interessentskab (I/S)

Et erhvervsmæssigt samvirke mellem enkeltpersoner
– uden selvstændig juridisk status.

- Interessenterne hæfter personligt, solidarisk og ubegrænset.
- Oprettes på basis af en aftale mellem interessenterne. Aftalen præciserer vilkårene, herunder den enkeltes bidrag til firmaets kapital og funktioner, samt deling af evt. overskud.
- Deltagerne er personligt skattepligtige på grundlag af deres andel i overskuddet. Underskud kan i et vist omfang fradrages.

Andelsselskab med begrænset ansvar (a.m.b.a.)

En særlig virksomhedstype som kan oprettes ved en skriftlig aftale mellem 2 eller flere personer. Har status som selvstændig juridisk enhed.

- Aftalen præciserer vilkårene, herunder virksomhedens formål, hjemsted, kapitalgrundlag, ledelsesform, tegningsret mv.
- Der stilles ikke krav om minimumskapital, men virksomheden skal registreres i Erhvervs- og Selskabstyrelsen
- Ejerne hæfter kun for den indskudte kapital (andelen)

Andelselskab med begrænset ansvar (a.m.b.a.)

- Selskabet beskattes efter reglerne for anpartsselskaber og aktieselskaber (selskabsskat).
- Ejernes udkomme som personlig indkomst

Anpartsselskab (Aps)

Et erhvervsmæssigt selskab som har status som en juridisk enhed. Selskabet oprettes ved at en række personer (ejerne) køber anparter i selskabet.

- Der kræves en minimumskapital på 125.000.
- Der oprettes et stiftelsesdokument og en vedtægt som fastlægger ledelsesform og tegningsret.
- Et anpartsselskab skal registreres i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.
- Ejere har begrænset hæftelse svarende til deres anpart. Ingen sammenblanding af firma og privatøkonomi.

Anpartsselskab (Aps)

- Der behøver ikke at være mere end én ejer. Selskabet ledes af en eller flere direktører og/eller en bestyrelse (ikke obligatorisk)
- Selskabet betaler skat (selskabsskat) af overskuddet
- Ejernerne (anpartshaverne) betaler almindelig indkomstskat af den løn de hæver i selskabet.

Aktieselskab (A/S)

Et selskab som oprettes ved at en eller flere personer køber aktier udstedt af selskabet. Hver aktie har en pålydende værdi. Summen af aktiernes værdi er selskabets aktiekapital.

- Aktiekapitalen skal som minimum være 500.000
- Aktionærerne er virksomhedens ejere som forventer andel i et evt. overskud
- Selskabet skal registreres i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.
- Aktieejerne har begrænset hæftelse svarende til deres aktiebeholdning. Hegn til personlig formue.

Aktieselskab (A/S)

- Aktieselskabet ledes af aktionærerne gennem generalforsamlingen. De vælger en bestyrelse som ansætter en eller flere direktører.
- Den daglige ledelse varetages af den administrerende direktør som har tegningsretten. Der kan gives fuldmagt til andre.

Vedtægter for en kulturel forening: Fest & Farver

Fest & Farver

- Foreningens vedtægter omdeles og diskuteres.
- Foreningen er fiktiv, men bygger på en autentisk case

Moms, generelle principper og regler

Moms = Merværdiafgift

- Selve ordet moms er en afledning af ”oms” som betød ”omsætningsafgift”. Det blev først til ”mer-omsætningsafgift” og derefter til det mere korrekte **merværdiafgift**.
- Merværdiafgiften er en form for skat på salg af varer og tjenesteydelser og lign.
- Merafgiften betales i princippet af den endelige aftager af produktet eller ydelsen, men opkræves og afregnes af leverandøren.
- Producenterne kan i de fleste tilfælde fradrage den moms de har betalt til deres egne leverandører.

Moms = Merværdiafgift

Råvaresalg: 100,-

Moms: 25,-

Afregnet til SKAT: 25,-

Halvfabrikata: 125,-

Moms: 31,25

Afregnet til SKAT: 6,25

Færdigvare: 200,-

Moms: 50,-

Afregnet til SKAT: 18,75

Ialt til SKAT: 50,-

Momspligt

- Som udgangspunkt er alle der driver erhvervs-mæssig virksomhed pligtige til at opkræve og afregne moms
- Virksomhederne / organisationerne skal registreres hos SKAT og indberetter løbende. Terminerne afhænger af omsætningens størrelse: Månedligt, kvartalsvis, halvårligt eller årligt
- Manglende afregning medfører renter og evt. bøde

Fradragsret

- Som udgangspunkt kan en momspligtig virksomhed mv. fradrage den moms som er betalt til underleverandører
- Dette gælder dog kun anskaffelser og ydelser som er forudsætninger for levering af den momspligtige aktivitet
- Offentlige institutioner har en generel tilladelse til at fradrage moms-udgifter. (Stat og kommune betaler ikke ”skat” til de offentlige kasser som finansierer deres virksomhed!)

Fritagelser

- En lang række indtægtsgivende aktiviteter er fritaget for momspligten
- Motivet er typisk at aktiviteten har en særlig samfundsmæssig status: f.eks. sundhed, undervisning, velgørende formål, kunst og kultur mv.
- Der kan også tages hensyn til at opkrævning og afregning af moms kan pålægge aktiviteterne unødigt store arbejdsmæssige byrder

Fritagelser

- Hospitalsbehandling, lægevirksomhed, tandpleje, fysioterapi og lign. sundhedspleje
- Social forsorg og bistand, herunder institutioner som dag- og døgninstitutioner, ældrepleje mv.
- Undervisning af skolemæssig eller faglig art, herunder videregående uddannelser. (Men **ikke** undervisning der drives erhvervsmæssigt og med erhvervslivet som primær aftager.)

Fritagelser

- Ideelle foreningers levering af varer og ydelser til deres medlemmer (mod kontingent). Momsfritagelsen må ikke virke konkurrenceforvridende. (Gælder **ikke** erhvervsdrivende foreninger, og aktiviteter som skal give overskud.)
- Sportsaktiviteter og varer og ydelser i tilknytning hertil, herunder entré for sportsarrangementer. (Gælder **ikke** hvis der deltager professionelle sportsfolk. Ved fodboldkampe dog kun hvis der er professionelle på begge hold.)

Fritagelser

- Enkeltstående arrangementer kan fritages for moms hvis de tjener **velgørende** eller **almennyttige** formål.
- Fritagelsen sker efter forudgående ansøgning.
- Der skal føres regnskab for udgifter og indtægter, og det skal kunne dokumenteres at overskuddet går til det angivne formål.

Moms på kulturelle og kunstneriske aktiviteter

Fritagelser

- Kulturelle aktiviteter, herunder biblioteker, museer, zoologiske haver og lign. Samt levering af varer og tjenester i tilknytning hertil. (Gælder **ikke** for radio og fjernsyn, biografer, teaterforestillinger, koncerter og lign.)
- Forfatter- og komponistvirksomhed, samt anden kunstnerisk virksomhed. (Billedkunstnere skal dog opkræve moms for eget salg af egne værker, men på et reduceret grundlag.)
- Honorarer til musikere og andre udøvende kunstnere er fritaget for moms, men behandles typisk som almindelig indkomst.

Referencer

Referencer

- *Lov om visse erhvervsdrivende virksomheder* (Lovbekendtgørelse nr. 651 af 15. juni 2006).
- *Lov om anpartsselskaber* (Lovbekendtgørelse nr. 10 af 9. jan. 2002).
- *Lov om aktieselskaber.* (Lovbekendtgørelse nr. 649 af 15. juni 2006).
- *Lov om erhvervsdrivende fonde.* (Lovbekendtgørelse nr. 652 af 15. juni 2006)

Referencer

- Jørgen Waarst & Knud Erik Bang: *Erhvervsøkonomi – en introduktion*. Kbh.: Academica. 2006. 236 s. (3. udg. 2008, 472 s)
- *Jura for iværksættere*. Af Birgit Simonsen. Center for Virksomhedsudvikling. Århus Amt. 7. rev. udg. 2001. 144 s.
- Ole Hasselbalch: *Foreningsret*. Kbh.: Jurist- og Økonomforbundets forlag. 3. udg. 2001. 420 s.
- Ole Malmqvist: *Ansvar. Håndbog for bestyrelsesmedlemmer og andre foreningsaktive*. Tegninger af Henry Voss. Kbh.: AOF. 10 udg. 2002. 144 s.

Referencer

- *Lov om merværdiafgift (momsloven)*. (Lovbekendtgørelse nr. 966 af 14. okt. 2005)
- *Moms- og afgiftslovsamling for studerende*. 2008. Red. Af Anna-Marie Jacobsen & Pernille Møller Krog. Kbh.: Magnus Informatik. 2008. 406 s.
- *Momsvejledningen*. (SKATs vejledning). Kbh: Forlaget Thomson m.fl. Jan. 2008. 888 s.
- Flemming Lind Johansen, Niels Henrik Pedersen & Søren Engers. *Moms. 1 - 2 - 3*. Kbh.: Forlaget Thomson / GadJura. **1**: 3. udg. 2007 (147 s.). **2**: 2. udg. 2006 (206 s.). **3**: 2. udg. 2006 (152 s.)

Referencer

- Se også kursets web-side med supplerende links:

[<ophavsret_suppl.htm>](#)

Slut